VYRIAUSIAJAI ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJAI
Vilniaus g. 27, LT-01119 Vilnius

Pareiškėjas: Gamtos apsaugos asociacija „Baltijos vilkas“
Juridino asmens kodas: 300932790
Buveinė: Visorių g. 6-72, 08300 Vilnius

Atsakovas: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Juridinio asmens kodas: 188602370
Buveinė: Jakšto g. 4/9, 01105 Vilnius

Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ skundas dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 5 d. įsakymo Nr. D1-476 dėl vilkų sumedžiojimo per 2012–2013 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo panaikinimo

2012 m. liepos 9 d.
Vilnius

1. Pareiškėjo Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ (toliau – Asociacija) vienas iš veiklos tikslų, nustatytų Asociacijos įstatų (Priedas Nr. 1) 4 punkte, yra ginti viešąjį interesą gamtos apsaugos klausimais. Įgyvendindama šį tikslą asociacija skundžia Aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-476 dėl vilkų sumedžiojimo per 2012–2013 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo (toliau – Skundžiamas įsakymas) (Priedas Nr. 3).

2. Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 33 str. nustato 1 mėn. terminą skundui paduoti. Skundžiamas įsakymas paskelbtas Valstybės žiniose, 2012, Nr. 64-3248 ir Pareiškėjui nebuvo įteiktas, todėl paskelbimo diena laikytina sužinojimo apie Skundžiamą įsakymą diena, t.y. 2012 m. birželio 7 d. Atitinkamai, mėnesio terminas sueina 2012 m. liepos 7 d., t.y. nedarbo dieną, todėl šis skundas paduodamas pirmąją po šios dienos einančią darbo dieną – 2012 m. liepos 9 d., ir yra paduotas nepraleidus ABTĮ nustatyto termino.

3. Vadovaujantis ABTĮ 28 str., skundas dėl individualaus administracinio akto, priimto centrinio valstybinio administravimo subjekto pateikiamas Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai.

4. Skundžiamame įsakyme nustatyta, kad vadovaujantis Vilko populiacijos gausos reguliavimo planu (Priedas Nr. 4) 2012–2013 metų medžioklės sezonui nustatomas 50 vilkų sumedžiojimo limitas. Manome, kad Skundžiamas įsakymas neatitinka 2012 m. vasario 17 d. Aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-154, kuriuo patvirtintas Vilko gausos reguliavimo planas, todėl prašome Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos jį panaikinti vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punktu. Toliau šią poziciją dėstome detaliau.

Skundžiamas įsakymas yra individualus teisės aktas

5. ABTĮ 2 str. 10 d. 14 p. nustato, kad individualus teisės aktas yra *„vienkartinis teisės taikymo aktas, skirtas konkrečiam subjektui ar individualias požymiais apibūdintų subjektų grupei“*.

6. Teismų praktikoje yra paaiškinta, kad skiriamasis individualaus ir norminio akto bruožas yra tai, kad norminiu administraciniu aktu yra nustatomos teisės normos, o individualiu – jos yra taikomos; norminiai teisės aktai įtvirtina bendro pobūdžio nurodymus visuomeninių santykių dalyviams, orientuojami į ateitį ir numatyti taikyti daug kartų (prašome žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 10 d. nutartį adm.b. Nr. A-520-2270-12, taip pat 2003 m. kovo 24 d. nutartį adm.b. Nr. A5-63/2003).

7. 2012 m. vasario 17 d. Aplinkos ministras priėmė įsakymą Nr. D1-154. Šiuo įsakymu buvo patvirtintas Vilko gausos reguliavimo planas (toliau – Planas). Plane buvo įtvirtintos (i) nuostatos dėl vilko populiacijos būklės vertinamųjų kriterijų (koks populiacijos dydis laikomas patenkinamu), (ii) vilkų apskaitos, taisyklių kaip ji vykdoma, siekiant nustatyti vilko populiacijos situaciją, (iii) vilkų sumedžiojimo limito nustatymo taisyklės, atsižvelgiant į apskaitos rezultatus. Taigi įsakymas Nr. D1-154 nustatė bendro pobūdžio nurodymus, orientuotus į ateitį ir buvo numatytas taikyti daug kartų. Atitinkamai, įsakymas Nr. D1-154 yra norminis teisės aktas.

8. Skundžiamas įsakymas buvo priimtas vadovaujantis norminiu teisės aktu – įsakymu Nr. D1-154, būtent – įgyvendinant Plano 16 punktą ir nustatant vienkartinę taisyklę – vilkų sumedžiojimo limitą 2012–2013 metų vilkų medžioklės sezonui. Skundžiamas įsakymas yra skirtas apibrėžtam individų ratui – medžiotojams, turintiems teisę medžioti Lietuvos Respublikos teritorijoje, laikantis Medžioklės Lietuvos teritorijoje taisyklių. Taigi Skundžiamas įsakymas savo savybėmis yra individualus teisės aktas.

9. Atitinkamai, skundas dėl Skundžiamo įsakymo paduodamas tinkamai ginčo sprendimo institucijai.

Pareiškėjo teisė pateikti skundą dėl Skundžiamo įsakymo panaikinimo

10. ABTĮ 5 str. 3 d. 3 p. suteikia teisę asociacijai įstatymų numatytais atvejais ginti viešąjį interesą. Tą patvirtinta ir teismų praktika (prašome žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gruodžio 9 d. nutartį adm.b. Nr. A556-393/2010, A3-11-04, A7-720-04, taip pat 2010 m. kovo 19 d. nutartį adm.b. Nr. AS822-125/2010), nurodanti, kad jei konkrečiame įstatyme yra numatyta suinteresuotos visuomenės teisė kreiptis dėl viešojo intereso gynimo ginčijant sprendimų teisėtumą, tuomet organizacija gali pateikti tokį skundą.

11. Aplinkos apsaugos įstatymo 7 str. suteikia tokią teisę – nustato, kad suinteresuota visuomenė turi teisę LR įstatymų nustatyta tvarka kreiptis dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.

12. Atitinkamai, Pareiškėjas, būdamas Gamtos apsaugos asociacija, kurios pagrindinė veikla yra susijusi su gyvūnijos apsauga (Priedas Nr. 1), turi teisę vadovaujantis ABTĮ

5 str. 3 d. 3 p. ir Aplinkos apsaugos įstatymo 7 str. pateikti šį skundą dėl akto – Skundžiamo įsakymo – panaikinimo.

Teisinis Skundžiamo įsakymo panaikinimo pagrindas

13. 2012 m. vasario 17 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-154 buvo patvirtintas Vilko gausos reguliavimo planas – norminis aktas, nustatantis, be kita ko, bendrąsias taisykles, kuriomis vadovaujantis yra nustatomas kiekvieno konkretaus vilkų medžioklės sezono vilkų sumedžiojimo limitas.

14. Plano 16 punktas nustato, kad:

„16. Aplinkos ministerija, siekdama užtikrinti, kad vilkų populiacija nebūtų mažesnė kaip minimalus siektinas vilko populiacijos dydis, ir atsižvelgdama į tyrimų duomenis ir kitą mokslinę informaciją, Gamtos tyrimų centro naudotą rengiant 2011 m. birželio 17 d. sutarties su Aplinkos ministerija Nr. AARP 11-13-vp „Vilko populiacijos valdymo plano parengimas“ ataskaitą, kiekvienam vilkų medžioklės sezonui tvirtina sumedžiojimo limitą, atsižvelgiant į šias sąlygas:

16.1. iki 20% nuo vilko populiacijos dydžio, gauto atliekant Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos organizuojamą apskaitą valstybiniuose miškuose, arba iki 10 % nuo vilko populiacijos dydžio, gauto pagal medžiotojų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių 33.3 punkte nustatyta tvarka pateiktus ir Aplinkos ministerijos apibendrintus duomenis apie populiacijos dydį visuose Lietuvos medžioklės plotuose. Sumedžiojimo limitas nustatomas pasirenkant mažesnį iš nurodytų apskaičiuotų dydžių;

*16.2. esant minimaliam siektinam ar mažesniam už minimalų siektiną vilko populiacijos dydžiui, sumedžiojimo limitas **rajonuojamas** pagal Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos atliktos apskaitos rezultatus ir daromos žalos dydį bei pasiskirstymą. Vilko populiacijai mažėjant toliau, sumedžiojimo limitas nustatomas dvigubai mažesnis, nei numatoma 16.1 punkte. Jei sumažinus limitą kitais metais populiacija dar mažėja, vilkų medžioklė uždraudžiama ir taikomos kitos apsaugos priemonės;*

16.3. pagal apskaitų, atliktų, kaip numatyta 22 ir 23 punktuose, duomenis viršijus ūkiškai leistiną (maksimalų) dydį, Plano 16.1 punkte numatytas vilkų sumedžiojimo limitas didinamas dvigubai;

16.4. limitas, nustatomas pagal 16.1 ir 16.3 punktų reikalavimus, negali sumažinti vilko populiacijos žemiau minimalaus siektino dydžio ribos;

16.5. jei dėl nepalankių gamtinių sąlygų (pvz., nesant sniego) negalima atlikti 16.1 punkte numatytos apskaitos ar surinkti duomenų, nustatomas dvigubai mažesnis praėjusio medžioklės sezono limitas;

16.6. sumedžiojimo limitas gali būti nustatomas kitoks nei pagal 16.1, 16.2 ir 16.3 punktuose nurodytus reikalavimus, atsižvelgiant į vilko populiacijos būklę gretimose valstybėse. Tam būtinas atskiras sprendimo pagrindimas.“

15. Plano 7 punkte nustatyta, kad minimalus siektinas vilko populiacijos dydis yra 250 individų. Vadovaujantis Plano nuostatomis, vilko populiacijos dydis yra nustatomas vykdant kasmetines apskaitas.

16. Vadovaujantis Plano 16.2 punktu, esant minimaliam siektinam populiacijos dydžiui, sumedžiojimo limitas rajonuojamas pagal Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos atliktos apskaitos rezultatus ir vilkų daromos žalos dydį bei pasiskirstymą. Generalinės miškų urėdijos apskaitos atliekamos valstybiniuose miškuose. Todėl Plano

7 p. įtvirtinti vilko populiacijos dydžiai yra nustatomi būtent pagal apskaitytų valstybiniuose miškuose vilkų skaičių.

17. Paskutinė vilko populiacijos apskaita valstybiniuose miškuose buvo atlikta 2012 m. pavasarį. Jos metu apskaityta 250 vilkų, t.y. minimalus siektinas vilko populiacijos dydis[1]. Todėl, remiantis Plano 16.2 punktu, sumedžiojamas limitas privalo būti rajonuojamas, taip pat atsižvelgiant į vilkų daromą žalą skirtingose vietovėse ir siekiant išlaikyti gyvybingą vilko populiaciją.

18. Aplinkos ministro įsakymu D1-476 medžioklės limito rajonavimas nenumatomas. Skundžiamas įsakymas priimtas – vilkų sumedžiojimo limitas 2012–2013 medžioklės sezonui nustatytas – vadovaujantis Plano 16.1 punktu. Kadangi 2012 m. apskaitoje buvo nustatytas 250 vilkų skaičius – t.y. siektinas minimalus – vilkų sumedžiojimo limitas ateinančiam medžioklės sezonui turėjo būti nustatytas vadovaujantis Plano 16.2 punkte įtvirtintomis taisyklėmis.

19. Todėl Skundžiamas įsakymas yra priimtas pažeidžiant norminio akto – Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-154 patvirtinto Plano nuostatas – ir atitinkamai yra neteisėtas ir naikintinas.

20. Atsižvelgiant į šių metų vilko populiacijos apskaitos rezultatus – 250 individų – yra akivaizdu, kad 50 vilkų (penktadalis apskaitos metu suskaičiuotų individų) medžioklės limitas kelia rimtą grėsmę vilko populiacijai, ypač atsižvelgiant, kad vilko populiacija yra jautri ir kitiems faktoriams, kurie gali toliau mažinti jos dydį.

21. 2011 m. apskaitos duomenimis, vilko populiacija siekė 300 individų. Remiantis šiais duomenimis, buvo nustatytas 5 vilkų sumedžiojimo limitas 2011–2012 m. medžioklės sezonui, o iki medžioklės sustabdymo buvo sumedžiota 11 vilkų. 2012 m. apskaitos duomenimis buvo nustatyta jau tik 250 individų.

22. Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2006 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. D1-284 vilkas įtrauktas į *„Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, sąrašą“*. LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo 2 str. 18 d. nustato, kad *„Saugoma rūšis – nykstanti, pažeidžiama, reta arba endeminė gyvūnų, augalų arba grybų rūšis, šio įstatymo nustatyta tvarka įrašyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių sąrašus*" ir tokiu atveju pagal šį įstatymą gali būti rengiamas saugomos rūšies – vilko – **apsaugos planas.** Todėl siekiant apsaugoti pažeidžiamą gyvūnijos rūšį, vilkams turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys ir apsauga. Siekiant šio tikslo LR aplinkos ministro 2012 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. D1-154 iki 2012 m. liepos 1 d. turėjo būti parengtas Vilko populiacijos valdymo planas, kuris, be kita ko, turi numatyti principus, kuriais vadovaujantis būtų nustatomas vilkų sumedžiojimo limitas. Kadangi vilkų medžioklės sezonas prasidės tik spalio 15 d., nėra suprantama, kodėl taip skubama nustatyti vilkų sumedžiojimo limitą, nelaukiant, kol bus parengtas vilko populiacijos valdymo planas.

23. Lietuva yra ratifikavusi Jungtinių Tautų Organizacijos biologinės įvairovės konvenciją, Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją, Berno

[1] Duomenys yra pateikiami Aplinkos ministerijos internetiniame puslapyje http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=11860

konvenciją dėl Europos laukinės gyvūnijos ir augalijos bei natūralių buveinių apsaugos. Visos šios tarptautinės konvencijos įpareigoja Lietuvą tinkamai saugoti fauną, taip pat ir vilkus.

24. Be to, Lietuva, kaip Europos Sąjungos narė, privalo laikytis Gamtinių buveinių ir laukinės gyvūnijos bei augalijos apsaugos direktyvos (92/43/EEC, toliau – Buveinių direktyva) nuostatų. Nors Lietuva, stodama į Europos Sąjungą išsiderėjo išimtį vilkams Buveinių direktyvoje, tai darydama ji nurodė, kad Lietuvoje yra apie 550 vilkų populiacija ir įsipareigojo, gavusi išimtį, išlaikyti stabilią vilko populiaciją[2]. Šiuo metu, pagal oficialių apskaitų duomenis, vilko populiacija yra kur kas mažesnio dydžio.

25. Atkreiptinas dėmesys, kad aplinkos apsauga yra ypatingos svarbos viešasis interesas. Siekiant apsaugoti viešąjį interesą, Vyriausioji administracinių ginčų komisija turi būti itin aktyvi nagrinėdama skundus. Todėl Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai nustačius bet kokį pagrindą Skundžiamo įsakymo panaikinimui, šis turi būti panaikintas ir viešasis interesas – aplinkos apsauga – tinkamai apsaugotas.

Skundas pasirašomas įgalioto asmens

26. Pareiškėjo atstovo Vaido Balio įgaliojimus veikti Pareiškėjo vardu pateikiant skundą dėl Skundžiamo įsakymo panaikinimo patvirtinantys Pareiškėjo įstatai bei Pareiškėjo tarybos sprendimas pridedami kaip 1 ir 2 priedai.

Pareiškėjo prašymai

27. Remiantis tuo, kas išdėstyta aukščiau, bei vadovaujantis, be kito ko, ABTĮ 88 str. 2 p. Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos prašome panaikinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 5 d. įsakymą Nr. D1-476 dėl vilkų sumedžiojimo per 2012–2013 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo.

Pridedama:

1. Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ įstatų kopija;
2. Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ tarybos sprendimo kopija;
3. LR aplinkos ministro 2012 m. birželio 5 d. įsakymo Nr. D1-476 dėl vilkų sumedžiojimo per 2012–2013 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo kopija;
4. LR aplinkos ministro 2012 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. D1-154 dėl vilko populiacijos gausos reguliavimo plano patvirtinimo kopija;
5. Skundo su priedais kopija atsakovui.

GAA „Baltijos vilkas“ tarybos pirmininkas
Vaidas Balys

[2] Prašome žr. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. rugpjūčio 17 d. nutarimas Nr. 935 dėl Lietuvos Respublikos derybinių pozicijų derybose dėl narystės Europos Sąjungoje patvirtinimo